

Kullegġ San Nikola Sekondarja tas-Subien, In-Naxxar

ROTTA
1

**Eżamijiet ta' Nofs is-Sena
Frar 2015**

IR-RABA' SENA

IL-MALTI (Il-Kitba u l-Qari)

FIN: SAGĦTEJN

Isem _____

Klassi _____

Istruzzjonijiet lill-kandidati:

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.

Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jghinuk tikseb riżultat aħjar.

GHALL-UŻU TAL-GHALLIEMA

L-Iskema tal-Marki

Il-Mistoqsija	A	B	Ċ	Di	Dii	E	Taħdit	Smigh	Xogħol matul is-sena	Total
Il-Marka	8	7	6	8	7	14	20	20	10	100
Il-Marki tal-istudenta										

KUMMENTI

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Il-bidla fil-hajja tan-nannu

Minn meta refa' mix-xogħol ta' għalliem, in-nannu beda jedha bin-naqra ta' ġnien li kellhom u bil-ħafna qsari li qabel kienu f'idejn in-nanna. Beda jieħu ħsieb hu li jsaqqi, inaqqi, idemmel, iħammel u jbexxex

kull meta jkun hemm bżonn. Kull filgħodu mis-sodda kien jinżel dritt lejn il-bitħa biex jittawwal il-pjanti u x-xtieli. Il-pjaċir tiegħu kien li jara xi xitla tarmi l-ġdid jew xi fjura tiftaħ għall-ewwel darba fl-istaġun. In-namra tiegħu kienet li jaqra u jikteb u l-kamra tal-istudju tiegħu kienet mimlija kotba ta' kull xorta. Imma issa għajnejh ma baqgħux li kienu. Kien spiss jara bħal ċpar meta jdum jaqra jew jikteb iktar mis-soltu. Għalhekk il-ġnien kien sar l-għaxxa tiegħu. (par.1)

Meta sab ruħu waħdu tatu bħal ferneżija. Beda jhossu qisu ħuta barra mill-ilma. Qatt qabel ma kien ħasel ħwejjeġ. Lanqas kien jaf kif iqabbad u jħaddem il-magna tal-ħasil. Qatt ma kien sajjar xejn għax dejjem sab l-ikel lest. L-ewwel ġranet wara l-mewt tan-nanna, iż-żewġ uliedu bniet ħadu ħsiebu f'kollox. Anki riduh imur joqgħod magħhom, iżda hu ma kienx beħsiebu jitlaq id-dar li għex fiha flimkien ma' martu għal

dawn l-aħħar erbgħin sena. Bdew igibulu l-ikel, jaħslulu l-ħwejjeg u kultant anki jnaddfulu d-dar. (par.2)

Ma damx ma ddecieda li kien jeħtieglu jibda jagħmel kollox hu. Uliedu kellhom il-familja tagħhom x'jieħdu ħsieb. Ma setax jibqa' jiddependi minnhom. Fuq kollox, ma kienx xi wieħed żmagat. Ġiegħel lit-tifla l-kbira turih kif juża l-magna tal-ħasil u kif iħaddem il-kuker u qabad jesperimenta waħdu. Beda jmur jixtri l-bżonnijiet tiegħu u jnaddaf id-dar kif kien jaf hu. (par.3)

(Adattament mill-ktieb *Kollu Tort tan-Nannu* ta' Tony C. Cutajar)

I. FEHIM IT-TEST

(5 marki)

1. Għaliex in-nannu ma baqax jaqra u jikteb daqs qabel? (par. 1)

(1)

2. Għaliex in-nannu sab ruħu waħdu? (par. 2)

(1)

3. X'ma kienx jaf jagħmel in-nannu? (par. 2)

(1)

4. Għaliex in-nannu *kien jeħtieġlu jibda jagħmel kollox hu?* (par. 3)

_____ (1)

5. Sib **mill-ewwel paragrafu** idjoma li turi li n-nannu kien waqaf mix-xogħol.

_____ (1)

II. GHARFIEN IL-LINGWA

(3 marki)

1. Sib **mill-ewwel paragrafu** kelma oħra għal *passatemp*.

_____ (1)

2. Ikteb hux **Veru** jew **Falz**:

Il-qsari minn dejjem kien jieħu ħsiebhom in-nannu. _____ (½)

3. Ikteb hux **Veru** jew **Falz**:

In-nannu kien iħobb jaqra kotba dwar l-istess sugġett. _____ (½)

4. Ikteb hux **Veru** jew **Falz**:

In-nannu ilu jgħix f'din id-dar għal dawn l-aħħar erbgħin sena. _____ (½)

5. Ikteb hux **Veru** jew **Falz**:

In-nannu tgħallem li kien hemm bżonn biex ikun indipendenti. _____ (½)

Denise kienet tifla bi bżonnijiet speċjali. Meta kellha madwar sentejn kienet għamlet intervent f'riġlejha li ma rnexxiex. **Għalhekk baqgħet tbatu bi problema fil-mobilità tagħha.** Mill-bqija kellha wiċċha ta' pupa ta' Marsilja u tbissima angelika għall-aħħar. Kulhadd kien jiggustaha u jhobbha daqs id-dawl t'għajnejh, għax kienet tifla bil-għaqal, edukata u, fuq kollox, qalbha **tajba**. Denise kellha moħħha mitfugħ biss fuq l-istudju u tassew kienet iġġib **marki għoljin fl-eżamijiet**. L-għan tagħha kien li kull sena **tieħu** premju f'xi suġġett u għalhekk kienet taħdem u tistinka sabiex jirnexxilha tilhaq dak mixtieq.

(Adattament ta' *Premju mistħoqq lil Luca* ta' Charmaine Tanti, mir-rivista *Sagħtar*, Għadd 344)

1. Aghmel sinjal taht **verb** f'din is-sentenza:

Għalhekk baqgħet tbatu bi problema fil-mobilità tagħha. (1)

2. Mis-silta sib **isem ta' post**: _____ (1)

3. Agħti l-grad **komparattiv** u **superlattiv** tal-aġġettiv **tajjeb**:

a. il-komparattiv: _____ (1)

b. is-superlattiv: _____ (1)

4. Aġmel sinjal taħt l-**aġġettiv** f'din il-frazi:

iġġib marki għoljin fl-eżamijiet (1)

5. Kemm fiha **ittri** l-kelma **eżamijiet**? _____ (1)

6. Skont din is-silta, il-verb **tieħu** (f'linja 12) qed juri azzjoni:

a. fil-femminil | b. fil-maskil | ċ. fil-plural (1)

Ċ. **MALTI KOMUNIKATTIV** (6 marki)

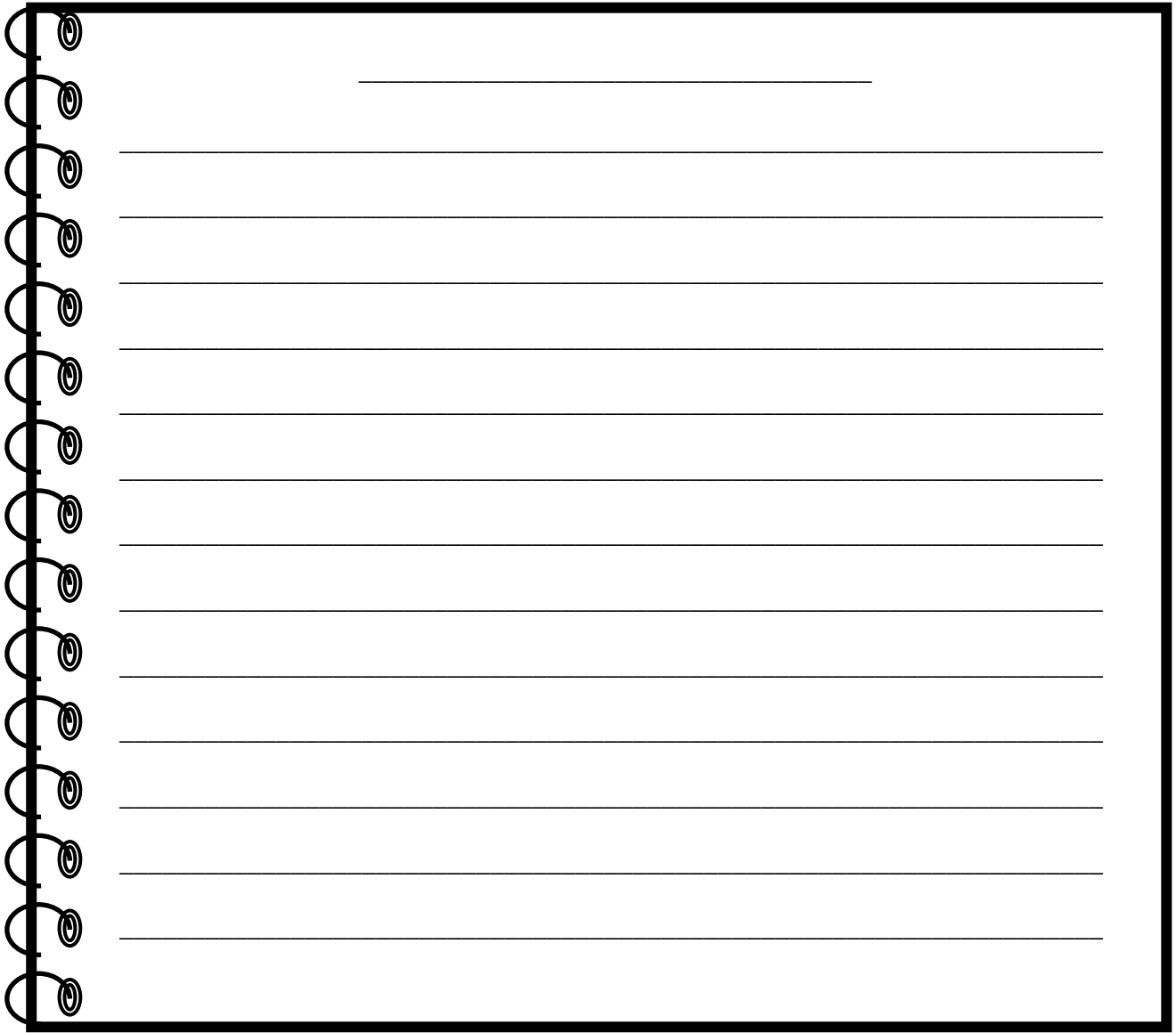
6

Fl-ispazju pprovdut ikteb bejn 50 u 70 kelma

1. Ikteb **reklam** ta' ħanut ġdid tal-ikel **tajjeb għas-saħħa**. Importanti li tagħti titlu lir-reklam.

★★★Xi għajnuniet:

- *X'jismu dan il-ħanut?*
- *X'tip ta' ikel, frott u xarbiet jinbiegħu f'dan il-ħanut?*
- *Fejn jinsab dan il-ħanut?*
- *X'inhuma l-ħinijiet tal-ftuħ u tal-għeluq?*
- *Għal aktar tagħrif, lil min jistgħu jikkuntattjaw u fejn?*

Ir-Referenza għall-Kuntest

A. Aqra sewwa l-poeżija *Quo Vadis?* ta' Rużar Briffa u wieġeb il-mistoqsijiet fuqha.

Weħidha

fuq l-għolja ġeblija,
imbiegħda mill-bqija ta' ħutha
fil-qalb ħadranija tal-wied,
ix-xwejha ħarruba,
magħtuba
mit-toqol tas-snin,
qed tħares madwarha
ħa tara
il-għaġla tan-nies għaddejjin.

... U taħseb:

kemm huma mgħaġġlin,
fejn huma sejrin
għal dejjem bla sabar
min-nieqa sal-qabar
dal-ħalja bnedmin?
Fejn huma l-għeruq?
Qatt lilhom ma trażżan il-bewsa tar-riħ?
Qatt lilhom ma tlajjem is-sħana tax-xemx?
Għaliex ftit mistrieħ
għalihom ma hemmx,
u l-lehma biss tagħhom
il-ħajja tas-suq?

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet billi timmarka t-twegiba t-tajba.

1. Is-sigra msemmija f'din il-poezija hija:

- a. ċkejna | b. żagħżuġha | ċ. xiha (1)

2. Din hija personifikazzjoni mill-ewwel strofa:

- a. fuq l-għolja
ġeblija | b. fil-qalb ħadranija
tal-wied | ċ. qed tħares
madwarha (1)

3. Il-vers imbiegħda mill-bqija ta' ħutha juri sens ta':

- a. għaqda | b. solitudni | ċ. traskuraġni (1)

4. F'dan il-vers insibu **alliterazzjoni** (ripetizzjoni tal-istess ittra). Uri dan billi tagħmel sinjal taħt l-ittra/ittri li juru dan:

kemm huma mgħaġġlin (1)

5. Fit-tieni strofa l-ħarruba qed tosserva u tirrifletti:

- a. dwar il-ħajja
tan-nies, ilkoll
mgħaġġlin | b. dwar is-sigar l-oħra u
kif matul iż-żmien
ħallewha waħidha fuq
l-għolja ġeblija | ċ. dwar għeruqha li
biż-żmien bdew
jinqatgħu u jmutu (1)

6. Fit-tieni strofa s-sigra tagħmel referenza għall-**ħalja bnedmin** u għall-fatt li l-motivazzjoni tagħhom hija biss dik tal-**ħajja tas-suq**. Dan juri li:

- a. maż-żmien il-bnedmin qegħdin japprezzaw dejjem iktar il-valuri u dak kollu li huwa sabiħ u naturali.
- b. maż-żmien il-bnedmin minflok qegħdin jgħożžu valuri qegħdin jagħfsu aktar fuq dak li hu artifiċjali u materjali.
- ċ. maż-żmien il-bnedmin moħħhom biss f'dak li hu materjali u superfiċjali, imma għad hemm it-tama li xi darba, il-bnedmin jintebħu b'dan kollu u jergħu jiskopru għeruqhom/il-valuri tagħhom. (2)

7. **Ħares lejn dawn li ġejjin u niżżel x'jissejħu fl-ispazju pprovdut:**

- * *Fejn huma l-għeruq?*
- * *Qatt lilhom ma trażżan il-bewsa tar-riħ ?*
- * *Qatt lilhom ma tlajjem is-sħana tax-xemx?*
- * *Għaliex ftit mistrieħ*
għalihom ma hemmx,
u l-lehma biss tagħhom
il-ħajja tas-suq?

*Jissejħu

m _____

r _____

(1)

Analizi tar-rumanzett Bejn Ħaltejn**A. Aqra sewwa s-silta u wieġeb il-mistoqsijiet fuqha.**

Konna hemm, ħdejn ħarruba tongħos żaqqa 'l isfel, fl-erbgha ta' waranofsinhar. Ix-xita bejn ħaltejn jekk traxxaxx jew le, u l-għasafar siekta għax kien hemm aħna. Imbagħad qisu l-ħin ma baqax jeżisti aktar, u la kien hemm bidu u lanqas tmiem għax sirna ħaġa waħda f'eternità ta' għozża kbira...

Arkon jirgħa ħiemed ħdejn ix-xatba; griedel u sponsuni jittajru u jgħannu; xi naħqa ta' ħmar fid-dell ħanin tal-ogħla blat f'xifer l-irdum samm tal-Madliena.

X'ridna minn xulxin, Rużann u jien?

Kultant kienet tinqala' minn ħdejja, qisha mbeżżgħa u mkexkxa, u tgħid, "Dan mhux sew! Għax int il-Baruni, u jien..."

Subgħajja minnufih għal xofftejha.

"Int Rużann li jien inħobb. Daqshekk, tgħid xejn aktar. Id-differenza bejn il-bnedmin m'għadhiex teżisti. Il-vera differenza tinsab biss fir-rieda. U jien *irrid* inħobbok, u aħna minn dejjem konna ta' xulxin. Jien tiegħek u int tiegħi, destin wieħed minn ewl il-ħolqien, u xejn u ħadd mhu se jirnexxilu jtebbgħu."

Fid-dar il-qadima tal-Imdina, l-imħabba tiegħi għal Rużann saret tfisser il-ġdid...

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet billi tikteb jew timmarka skont kif mitlub.

1. Min huma ż-żewġ karattri msemmija fis-silta?

M_____ | R_____ (1)

2. Minn xiex kienet tibża' t-tfajla u 'kienet tinqala' minn ħdejja, qisha mbeżżgħa u mkexkxa, u tgħid, 'Dan mhux sew! Għax int il-Baruni, u jien...?'

_____ (1)

3. F'din il-parti x'differenza qed jirreferi għaliha l-protagonist?

Int Ruzann li jien inħobb. Daqshekk, tgħid xejn aktar. Id-differenza bejn il-bnedmin m'għadhiex teżisti.

- a. Għad-differenza bejn l-irġiel u n-nisa.
- b. Għad-differenza bejn nies ta' klassi soċjali differenti.
- c. Għad-differenza bejn persuni li ġejjin minn pajjiżi differenti. (1)

4. Minn dak li qrajt f'din is-silta, **iz-żagħżuġh** għandu karattru:

- a. dgħajjef u jibża' minn dak li jgħidu n-nies fuqu.
- b. sod u li lest li jiġġieled għall-imħabba ta' ħajtu.
- c. li juri wiċċ b'ieħor u ma jinteressahx mis-sentimenti tiegħu. (1)

5. Minn dak li qrajt f'din is-silta, **iz-żagħżuġha** għandha karattru:

- a. egoist u li taħseb biss għall-flus.
- b. vendikattiv u lesta li tagħmel kollox biex tirrovina l-ħajja taż-żagħżuġh.
- c. sensitiv u hi konxja mill-problemi li tista' toħloq l-imħabba tagħhom. (1)

6. X'turi din il-kwotazzjoni dwar l-imħabba li dawn iż-żgħażaġħ kellhom lejn xulxin?

U jien irrid inħobbok, u aħna minn dejjem konna ta' xulxin. Jien tiegħek u int tiegħi, destin wieħed minn ewl il-ħolqien, u xejn u ħadd mhu se jirnexxilu jtebbgħu.

_____ (1)

7. Laqtitek din is-silta? Ghid għaliex anki jekk ma laqtitekx.

_____ (1)

E. IL-KOMPONIMENT (14-il marka)

14

*Ikteb madwar 180 u 200 kelma dwar **wieħed** minn dawn li ġejjin.*

(12)

1. Darba waqt li kont qed nġhum l-Għadira.

★★★ Xi għajnuniet għal dan ir-rakkont:

- *Ma' min kont?*
- *Għaliex mort l-Għadira?*
- *X'għara?*
- *Kif ġibt ruħek u x'għamilt?*

2. Il-kamra tal-ħolm tiegħi.

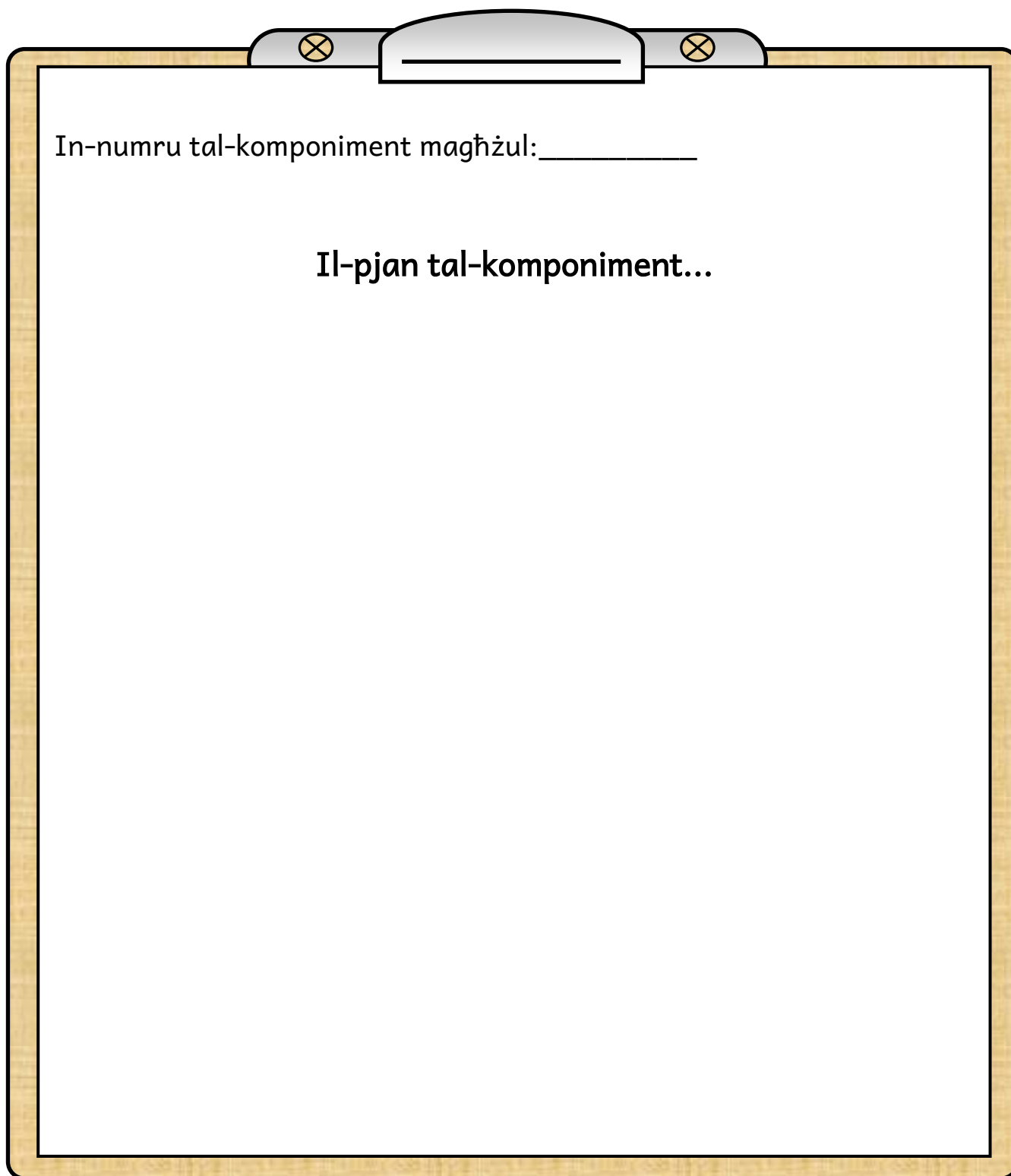
★★★ Xi għajnuniet għal dan il-komponent deskrittiv:

- *Kif inhi din il-kamra?*
- *X'tip ta' kamra tixtieq?*
- *X'tixtieq li jkollok fiha?*
- *Għaliex tixtieq dawn l-affarijiet kollha?*

Il-pjan tal-komponent

(2)

Spazju biex tagħmel il-pjan tal-kitba tiegħek. (Għandek żewġ marki għall-pjan.)

In-numru tal-komponent magħżul: _____

Il-pjan tal-komponent...

